

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	12	frt.
Félévre	-----	6	"
Negyedévre	-----	3	"
Egy hóra	-----	1	"
— Egyes szám 4 kr. —			

Kiadóhivatal:
Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybacsokerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztéségi Iroda:
Nagy-Bacsokerek,
Zápolya-utca 1-5 szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Erdély Sándor.

Nagybacsokerek, február 11.

Erdély Sándor igazságügyminiszter rokonszenves jellemképét nem lehet szép szavakkal leírni. Ezt a jellemképet egy a szabadság és haladás eszméivel telt, de e mellett sok évi bírói működés gyakorlati iskolázása által a jogszolgáltatás terén alkotó, szervező reform-munkára különösen hivatott és alkalmas személyiségnek behatóan kell tanulmányozni a magyar igazságügyi miniszterium nagy reformáló sikereinek vizsgálatát.

A magyar jogszolgáltatást reformáló törvények szerzése körüli érdemek jelenléte magának Szilágyi Dezső is volt első munkatársának, Erdély Sándor mostani igazságügyminiszternek itéli oda. A képviselőház ezt az elismerést azzal a rokonszenves fogadtatással fejezte ki, melylyel Erdély igazságügyminiszter programbeszédének minden párt jól megérdemelt mértékben adózott. Ez a programbeszéd előkelő, tárgyilagos, jogászai ékesszólás által tünt ki, valamint a legnagyobb formaképlelyel előadott megvilágítása által az igazságügyi miniszterium egész munka-programjának a törvényszerzés és a szervezés terén.

Az igazságügyi reform még hátralevő sokféle jogi Herkules munkáinak terjedelme és bonyolódottsága sokkal nagyobb, hogysem azt egy hírlapi cikkekly keretében megvilágítani lehessen. Az igazságügyminiszteriumnak most és még hosszú évekig azt a legnehezebb feladatot kell teljesítenie, hogy a már szentesített reformtörvényeket és a magyar igazságszolgáltatás szervezetét javító törvények nagy számát összhangba hozza a magyar nemzet előrenaladóan fejlődő életfeltételeivel.

Erdély Sándor éppen a haladásnak és a magyar igazságügyi reform megvalósításának eme fejlődési szakára nemcsak jogi, hanem államférfiúi szempontból is a legalkalmasabb személyiség. Az előddel, Szilágyi Dezsővel korábban közösen folytatott munka körül ő volt az igazságügyi reformháboru egész sztratégiájára nézve a nélkülözhetetlen táborokari főnök, a mely háboru ósdi visszaélések, valamint az igazságügyi adminisztrációban korábban létezett, de most szerencsés sikerrel megszüntetett bajok ellen folyt.

Ezért a legjobban hivatott államférfi Erdély Sándor az igazságügyminiszterium további munkasikereinek biztosítására. Ő nemcsak a törvényjavító kodifikátor genialis képességével, hanem a gyakorlati tapasztalat és a tulajdon bírói működés termékeny talaján fáradhatatlanul tevékeny organizátor sokkal ritkább államférfiúi tehetségével is bír.

A főrendiház f. hó 13-án délelőtt 11 órakor ülést tart. Napirend 1. elnöki előterjesztés. 2. A mentelmi bizottság jelentésének tárgyalása: Károlyi Tibor gróf, Dessewffy Aurél gróf, Wenckheim Dénes gróf és Almásy Tassilo gróf mentelmi ügyében. 3. Az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép Szolnok, Zarándmegyék és a volt Kővárvidék területén a megszüntetett urbári dézsámák kárpótlásánál visszatartott összegeknek kiszolgáltatásáról. 4. Az 1892. év első két hónapjában viselendő köztérhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1894. évi XXXIV. t. cikk hatályának az 1895. évi április hó végéig való kiterjesztéséről és 5. az 1895. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatok tárgyalása.

HIREK.

Tájékoztató.

- Február 11. Beszede a városi színházban.
- Február 16. Polgárok elite-bálja.
- Február 21-24. Országos vásár.
- Február 23. A lövészegylet bálja.
- Február 24. A nagybacsokereki kaszinó közgyűlése.
- Február 26. A kaszinó dalárda vig estélye.
- Márczius 2. A magyar olvasókör estélye.
- Május 16-19. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Torontáli kereskedelmi és iparkamara.** A nagybacsokereki Lloyd-társulat tegnap délután két órakor tartotta Steinitzer Géza elnöke alatt ez idei rendes közgyűlést. Elnök a nagyszámban megjelent egyleti tagokat üdvözlölvén, dr. Pollák Győző társulati titkár felolvasta az évi jelentést, amelyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett, majd a jelentéshez képest Heufeld Samuel ellenőr és Schwarz Mihály választmányi tag halálán való részvételének jegyzőkönyvi kifejezést adott. Következett a tavalyi zárszámadásnak, a mérlegnek és a számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása, amelyek mind egyetértelmű tudomásul szolgáltak s alapjukon a tisztikar részére a felmentvény megadott. A felolvasásra került jelentésből, zárszámadásból kitétnik, hogy a társulatnak jelenleg 157 rendes fizető tagja van. Kiadás az elmúlt évben 2392 frt 23 kr volt 2543 frt 34 kr bevétellel szemben. A bevételekben 2040 frt mint tagsági díjakban befolyt összeg szerepel. A mérleg 465 frt tiszta vagyontöbbletet tüntet fel. A jövő évre 2335 frtban előirányzott szükséglettel szemben, 2394 frtnyi fedezet áll rendelkezésre.

Zajos helyesléssel és lelkes éljenzéssel tette ezután a közgyűlés magáéva a választmány ama határozatát, amelyből kifo-

A „TORONTÁL” TÁRSÁJA.

A nagyon szép ruha története.

Írta: Hankonyi Emma.

Az a ruha, amelyről én most beszélni fogok, béli toiletté volt. Valamelyik fővárosi divatárú cég műtermében csinálták, egy fölkapott színész-asszony megrendelésére.

Mikor készen lett, s a segédek kitétték a kirakat tükörüvege mögé, mindjárt nagy fel-tűnést keltett. Egész sereg úri nő járt oda csodájára, bámulva a ritka, drága selymet, a leheltszerű dudorokat, meg a régi, kézzel varrott csipkéket. Főképpen a szabását, ezt a tökéletes genialis empire formát, a mely dicsőségére vált a czég ferde nyaku, iszakos öreg legényének.

A ruhát később megrajzoltatták a divatlapok is, és harmadfélhasábos leírásokban méltatták a szabói leleményesség eme remekét. Elmondták: hol vették a kelmét, honnan került a pompás csipke és kicsoda a mesteri munka megalkotója. Hadd maradjon fenn a neve, aere perrenius, ameddig asszonyok lesznek, s lesz érzékük az öltözködés iránt. Végére pedig hozzátették, hogy az egész toilettének, a csipkének, a gyönyörű faconnak és a csodálatos selyemnek együttvéve, csak potom kétszázötven forint az ára. Ami neveléses olcsóság, ha az ember megfontolja, mennyi veszélyességbe kerül egy ilyen ruha előállítására. Nos, azok az újságok többnyire igen elterjedt divatlapok voltak. Révükön szerte ment a híre a vidéken az empire öltözetnek. El is jutott sok szegény ember feleségéhez, lányához, gerjesztvén szívükben gonosz indulatokat és sántáni irigységet azok ellen, a kiknek a sorsuk megengedi, hogy ilyen kincset érő gunyákban pávázzanak.

I.
Mester Józsefnek igen boldogan éltek egy mással, jóllehet nem voltak együvé illő házások. A feleség: elegáns, csinos rece asszony. A férfi: nyomott ábrázatu, horpadt mellű, lomha mób, akinek az apja ma is szivattyubakter az államasutaknál. Ő maga ösztöndíjakon tengette az egész fiatalágát. Nem volt sem protekciója, sem vagyona. Csak nagyravágyása, meg hideg, számitó feje. És lett belőle stréber, a szó mindennapi értelmében. Ez sokkal nehezebb mesterség, mint akárki elhinné. Tíz egész esztendői munkába, megalázkodásba került, míg végre irodát nyithatott. Akkor egyszerre elhagyta a rendes hideg vére és beleszeretett egy szép lányba. Ez a leány előkelő familia gyermeke volt; olyan fajtaé, mely főispán és államtitkár nagybácsikkal dicsekedett. Hanem azért még sem kergették ki a szegény, névtelen háztüznözöt, sőt édes örömet hozzaadták a leányt, mivel kivüle még három eladó volt otthon és az apa csak igen szerény hozományt adhatott velük. Azután a fiu eszes, szolid gyerek volt, aki még vihette valamire, ha egy kevés szerencséje van. A lány is elég jól szelhelte azt a tulságos szöke urat.

Eleinte igen szűkösen éltek. Amde a férfi, mint afféle praktikus ember, belátta, hogy kezdő létére nagy városban nehezen fog boldogulni. Hát lement a vidékre. Ott mindjárt jobban neki indult a prakszis. Az új ügyvédet keresték, föl-kapták. A jövedelem egyre gyarapodott, a nép szerűsége nőtt. Mester József meg volt elégedve ezzel a kezdettel. Csupán a menyecske unatkozott odalenu a kis város csendjében. Később persze ebbe is beletörődött. Megszokta az otthon-ülést, az egyedülletet. Pedig nem volt más mulat-sága, csak a bété. Azt dajkálta, azt beczézte egész nap. Az ura reggeltől estig a dolga után járkált. Rendesen a vacsoraidő hozta haza. Hanem ez a lámpavilágnál töltött egypár óra kár-pótlata őket a nappal minden unalmaért, kelle-metlenségéért. Az asszony már előre örült a

viszontlátásnak s minden gyengédségét rárasz-totta azurára. Az ember meg apró meglepetések-kei viszonzotta a feleség kedveskedését.

Egy fagyos decemberi nap estjén, mikor elvégezték a vacsorát s a diótörésnél tartottak, a férfi zsebébe nyult és így szólt:

— Szeret maga korcsolyázni? (Magázták egymást folyton, a hogy ifju házások szokták, a kik még nincsenek tul a mézes heteken.) Az asszony szeme megvillant e kérdésre:

— Jaj, hogy ne szeretnék. De két éve, hogy már nincs benne módóm. Tavaly se me-hettem a jégre; hisz tudja, a golyát vartuk.

— Jó hát majd mehet most. Itt van egy szezonjegy az itteni korcsolya egylet jégpályára.

— Van itt korcsolya-egylet és jégpálya?

— Van ám, de még milyen. Hol a jég-pálya? Ne nevessem ki, megmondom: a kliensem, Pick Samu birkauszatonak használja nyáron. Hanem azért pompás csuszakálás esik rajta. Meg-próbálja?

— Még én, akár holnap.

Előkerültek a sokat pihent halifaxok. Meg-lehetősen elrozsdásodtak. A ballabra valónak volt is valami hibája. De azért rendbehozták őket.

A következő délután rábízták a családra a kis babyt s a kis mama korcsolyázni ment Öreg este volt, mire hazatért. Kegyetlenül ki volt fárasztva; az arca piros, a szeme nedves a nagy hidegtől.

Az ura megkérdezte, hogy mulatott.

— Pompásan, mondta; a jég nagyszerű, a pálya is elég jó volna. Különbén magam voltam; senki más sem ment ma ki.

Más alkalommal persze volt társaság is künn. A városka pénzes kereskedőnéi, a módosabb kisasszonyok. De csodálatosképpen, mintha ez a társaság kedvét szegte volna a kis prókátornénak, egyre gyerebben járt a jégre. Utóbb egészen kimaradt.

Mikor az ura előhozakodott a jég sporttal, a korcsolyáival mentette magát.

lyólag dr. Pollák Győző titkár az adatok rendkívül ügyes csoportosításával és az érvelések szembeszökő igazságával kiváló előterjesztést dolgozott ki, önálló torontálmezei kereskedelmi és iparkamara létesítését kérve a kereskedelemügyi minisztertől. Az előterjesztés majdnem minden mondatánál felhangzott a közgyűlés helyeslése és impozáns, a siker biztos reményétől duzzadó volt a kitörő éljenzés, amikor az elnök határozatilag kimondta, hogy az előterjesztés, egyhangulag fogadja el a közgyűlés átnyújtása pedig egyelőre nyílt kérdés marad, amennyiben az előterjesztést itt Nagybecskerekben juttatja egy küldöttség a miniszter kezébe, ha a miniszter a szállongó hírekhez képest a legközelebbi időben városunkba is ellátogatna, vagy pedig Budapesten, amennyiben a miniszter legközelebbi időben való ideérkezésének híre nem bizonyulna valósnak.

Ezután a tisztújítás ment végbe a következő eredményei: Elnök: Steinitzer Géza, alelnök: Kurländer Imre, pénztáros: Deutsch József, ellenőr: Weltmann Márton és titkár: dr. Pollák Győző. — Választmányi tagok: Deixner Lipót, Franz J. L., Fuchs Sándor, Fischer Lipót, Grünbaum Arnold, Grossmann Zsigmond, Haidegger Ödön, Kraztits János, Mangold Lipót, Lövy Ignác, Mangold Herman, Mayer Henrik, Reisz Mihály, Schwarz Sámuel, Schlesinger Jakab, Strasser Miksa, Schnitzler Lipót és Weisz Izidor.

— Tűz egy iskolában. Tűvesztélyben forogott, mint levelezünk írja, a nagyszentmiklósi polgári iskola. Tanítási idő alatt tűzlármát riasztotta fel az iskola növendékeit és tanárait. „A tanári szoba ég” kiáltották az utcáról, ahonnan a tűzet észrevették. Csakugyan égett a szobában, de szerencsére, a tűz nem harspózott még el veszedelmesebben. Az ablakfüggöny volt lángokban. A szolga már ott volt és oltotta ahogy tudta, a terjedését megakadályozva. Hogy a szobatis miként támadt, azt eddig kideríteni nem tudták.

— Köszönetnyilvánítások. A nagybecskereki takarékos és előlegegyelet részvénytársaság igazgatósága a helybeli iskolagyarmekbarát segélyező egyletnek 10 frinyi adományt szavazott meg. A szíves adományért, amelyet Baaden Károly közs. isk. igazgató úján átvetttem — fogadja az intézet nemes igazgatósága az egylet nevében mély köszönetemet. Nagybecskerek, 1895. febr. hó 12-én, Dold István, egyi. pénztáros. — A nagybecskereki takarékos és előlegegyelet igazgatósága a helybeli k. főgymnasium deáksegélyező egyletnek 25 száz huszonöt forintot adományozott. E kegyes adományért halás köszönetét nyilvánítja a főgymnasium igazgatósága.

— Oly rosszak, alig lehet velük neki indulni. S egyre akad rajtuk igazítani való. Oda künn pedig annyian vannak. . .

— Ertem, felelte a férj, — ez magának kellemetlen lehet.

S azután hozott új korcsolyákat. Nikkeles, drága, új módi szerszámokat, amilyeneket arra felé még nem is láttak. Sok bajjal járt, míg kitanulták a szerkezetüket s föl bírták kötni. A menyecske nagyra volt velük. A többi asszony meg irigyelte. Így hát vígan ment a mulatság egy darabig. Akkor a fiatal asszony megint csak kimaradozott.

A férj megint csak kutatta, hogy miért ül otthon.

— Talán újra a korcsolyák mondták föl a szolgálót, malicziáskodott.

A feleség elpirult s kivallotta az okot.

— A ruhám oly kényelmetlenek, hosszúak, nehezek. Egy szóval: nincs valamire való korcsolyázó öltözetem. . .

— A többieknek meg van, egészítette ki a férj. — Hát ki mondja, hogy ne csináltasson maga is?

Az asszony élt az engedelmével; olyan takaros skatingdressben röpködött a pályán, hogy a város hölgyei elsárgultak az irigységtől.

Eközben megjött a farsang. A korcsolyaegylet szétküldötte báljára a meghívókat. Mesterék is kaptak. De az asszony kijelentette, hogy ő nem megy el semmi szín alatt.

Mester Józsefnek ezuttal nem volt magyarázatra szüksége. Tudta magától, miért.

— A régi nótá megint, az asszonyi vetélykedésről, — szólott.

A feleség rámondta, hogy az.

— Csináltasson hát új toilette-et, nem bánom.

— Uj toilette-et? Minek, mikor azok a piperés dolyfós asszonyok úgy is kinéznek majd maguk közül az én szerény, olcsó ruháskámmal. Jobb közejük se menni, mint kudarcot vallani

— Egy pénzintézet közgyűlése. A Torontálmezei takarékos és hitelbank Kovács Ágost elnöke alatt tartotta évi rendes közgyűlést. Felolvastatván az évi jelentés és a zárszámadás, a közgyűlés a felmentvényt megadta, egyben Schwarz Mihály, a bank volt ügyésze halálán értezt részvételének jegyzőkönyvi kifejezést adott. Az igazgatóságba öt évre megválasztottak: Engel Sámuel, Mencezer Lipót, Steinitzer Géza, Vecsey István és Weisz Izidor. A választmány tagjai lettek: Deixner Lipót, Grünbaum Arnold, Hiller Arnold, Lucsics Miklós, Mayer Henrik és Temmer Sámuel három évre, Grossmann Zsigmond és dr. Holländer Mór egy évre.

Az évi jelentés a lefolyt év forgalmát az intézet eddigi fennállása óta legnagyobbak mondja. Az összforgalom 38.847,727 frt 69 kr, tehát az előző évinél 4.287,057 frt 83 krral nagyobb volt, hasonló arányban növekedett a pénztári forgalom is. A váltó tőrcsa állása 1894. végén 2310 db. váltó 1.200,062 frt 52 kr értékben, ebből visszleszámításban volt 1894. végével 608 db. 451,934 frt 42 kr értékben. A jelzálogkölcseknök állaga 1894 év végével 108.967 frt 58 krra apadt. Az intézet értékpapirjai 17201 frttal szerepelnek. A betétek összessége 1894. végén 777,172 frt 66 krt tett ki, amelyhez adva a visszleszámítási hitelezők 451,934 frt 43 kr követelését, összesen 1.229,107 frt 08 krt tesz az idgen hitelezők követelése. Ezzel szemben a mérleg vagyona 1.317,386 frt 89 kr értékben tüntet fel. Aléírások után 20049 frt 33 kr maradt a múlt év nyereségeként, amiből a szükséges levonások után 10000 frt vagyis részvényenként 10 frt fizetetik osztalékképen.

— A T. A. C. táncvizsgálma. A Torontáli Athletikai Klub táncvizsgálma, amely a kaszinó termében tegnapi délután, feszelen vidámságával és fáradhatatlan tánczkedéssel felette előnyösen vezette be a fiatal klubelső vállalkozását a farsang krónikájába. A nem túlnagy számban megjelent, de mulató kedvtől duzzadó hölgyeket kézzel kézzel adták a derék athleták s ha a táncvizigalom sikerét azzal a mértékkel mérjük, amely leghelyesebb, hogy tudniillik sokat táncoltak e a hölgyek, hát akkor az athleták táncvizigalma volt az idei farsang legsikerültebb mulatsága. Ez azonban nem csak az egyedüli kritereruma a multság sikerének, megvoltak ott a többi tényezők is bőven, a fiatal klub proszpiulása érdekében nem ártott volna valamivel nagyobb látogatottság is. A rendezőség azonban, különösen annak fáradhatatlan elnöke, dr. Vinczehidý Ernő így is nagyon meglehet elégedve az elért sikerrel, amely biztos reményt nyújt rá, hogy a vezetése alatt álló klub jövő esztendei mulatsága minden terén meghozza a kívánt sikert. A hölgyközönség sorában ott voltak:

Daniel Ferenczné, dr. Dellimanich Lajosné, nővéreivel Sladovics Schlikivel és Vlachovics Melaniával, Karattur Arthurné, Kokits Jánosné,

és leánya Elsa, Kluge Károlyné, Linaosky Pálné és leánya Irén, Mattanovich Györgyné, Mayer Istvánné, Molnár Mihályné, Otáh Elemérné, Pálfi Imréné és leánya Ella, Payka Vilmosné, Plechl Szilárdné, Popovios Szavsta, Rác Kornélné leányával, Réczey Gyuláné Annuska leányával, Serdics Györgyné és leánya, Smettana Pálné és leánya Julia, Straubert Isidorné és nővére Gerle Irma, özv. Schults Francziska és leányai Malvin és Emilia, Wattay Miklósné Margit leányával, Witt Lászlóné, Zuros Mihályné és még sokan.

— Kereskedők betegsegélyző pénztára. A nagybecskereki kereskedők betegsegélyző pénztára tegnap Franz J. L. ur elnöke alatt rendes évi közgyűlést tartotta. Holländer Ede pénztári titkár felolvasta az igazgatóság évi jelentését, amelyet a közgyűlés tudomásul vett. Egyhangulag elfogadták ezután az igazgatóság indítványát, hogy a biztosításra kötelezetteknek és az önként belépőknek a járulékok havi 6 krral felemeltessenek. A járulékok tehát ezentul a következők:

1. A biztosításra kötelezettek és az önként beléptettek családtagjai részére 30 kr. 2. Gyakornokok, tanoncok és oly egyénekre nézve, kik csak csekély 18 frtig terjedő fizetésben részesülnek, 36 kr. 3. Havi 18 frttól 30 frtig terjedő fizetéssel bíró alkalmazottaknál 54 kr. 4. Havi 30 frttól 45 frtig terjedő fizetéssel bíró alkalmazottaknál 78 kr. 5. Havi 45 frttől 60 frtig terjedő fizetéssel bíró alkalmazottaknál 1 frt 02 kr. 6. Havi 60 frton felüli fizetéssel bíró alkalmazottaknál és önként belépőknek, kiknek évi fizetése 1200 frtnál magasabb vagy pedig önálló kereskedőknél 1 frt 26 kr.

Miután jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak özv. Stagenschmidt Pálnéknak 50 frinyi, a nagybecskereki takarékos és előlegegyeletnek és a Torontálmezei takarékos és hitelbanknak 25 — 25 frt, a nagybecskereki takarékos pénztárnak 20 frt, a nagybecskereki népbanknak 10 frt és a kereskedő ifjak egyletének 10 frinyi adományért, nemkülönbén Dr. Hirschl Mór és Dr. Magyar pénztári orvosoknak, kik nemes hivatásuknak ez évben is teljes mértékben eleget tettek és végül az igazgatóságok és a felügyelő bizottságok, az öt igazgatósági tagot és a felügyelő bizottságot választották meg egy-egy évre.

Igazgatósági tagok: Brauneisz József, Eagselmann Lajos, Guttman Lipót, Tarillion Ferenc és Wasserman József.

Felügyelő bizottság: Prandell Rezső, Spiro Károly, Dénes József, Michalek István, Wehner József és Zimmerer Győző.

— Jutalomjáték. Clement József a városunkban időző német szintársulat tehetséges fiatal komikusa holnap tartja jutalomjátékát. Előadásra kerül: Ein armes Madel, amely-

— Uzleti dolog az, améhez asszony nem ért. — De mégis — s úgy fogta a két keze közé a férfi fejét, és nézett, nézett a szemébe. Az ilyen vállalással szemben nem lehet szótlannak maradni.

Mester József nyelve is föloldódott lassanként és elmondta az egész esetet, a maga mi-voltában, úgy, ahogy megtörtént.

Valami pörös pénzt szedett be s aztán nem adta oda a jogos gazdájának. Az ember várt rá egy darabig de aztán följelentette a prókátort.

Most már elegyenliti az ügyet vele, ha bírja: ha nem, akkor baj lesz a vége.

— Maga hozzá nyult a más pénzéhez! Maga? De hiszen ez alávalóság, tört ki az asszony.

A férfi jeges nyugalommal szólott:

— Rád költöttem egy fillérig.

A nő megtántorodott s fölemelte a fejét, mint a vad, mikor szimatol. Akárcsak az illatos selymen érezte volna a sikkasztott pénz szagát, egy ösztönszerű mozdulattal feltépte magát a ruhát.

— Nem kell, lihegte. Nem, nem. Se a pénze, se a ruhái, semmije sem kell. Majd visszatéríti az atyafiságom, amit rám költött. . .

Ugy esett, hogy Mester Józsefnek össze-szedte a holmiját, meg a fiát és hazament az apja házába, a hol a három eladó-lánytestvér most is várja a vőlegényt. Othon valóságos konsternációt keltett a megérkezése. Nyomban elkezdtek rajt dolgozni, hogy visszatérjék az urához, aki szereti, tenyerén hordja s ma-holnap sokra viszi. Mert azt a kellemetlen dolgot ugyanis segített simán elintézni egy bőkezű kanonok bácsi.

A szép asszony rá se hederített az unszolásra. Csak lusta nyugalommal ingatta a fejét:

— Gyűlölöm, utálok, mert piszkos, alávaló, mint minden parvenü.

közöttük. Itthon maradok, ha mindjárt vágyódom is a multságba.

— Ha vágyodik s akar menni, — szólta a férj türelmetlenül, — hát akkor mit akar?

— Majd megmutatom mindjárt. Ezzel előhonta a divatlapját, ezt a tiszteletpéldányt, melyet valami író ember rokonuk révén kapott, s lázas sietséggel, remegő kézzel mutatta benne a kétszázötven forintos empire ruhát.

— Ilyen ruha kellene nekem. Ilyen drága, finom, tökéletes öltözék, amilyent nem viseltem eddig soha életemben. Vagy ilyen, vagy semmiféle ruha. Inkább soha sem mozdulok ki innen, minthogy holmi harmincz-negyven forintos czafatban bálozzak.

II.

A férfi elszörnyűködött az asszony kívánságán. Kétszázötven forint nagy pénz. A szegény ember tudja legjobban, hogy mennyi. De az asszony kívánta, egyre jobban és egyre követelőbben, s ennek a kérésnek nem lehetett ellenállani. Nem mondott, hogy ez olyan könnyen ment volna. Ellenkezésképp. A házaspár sokat zsörtölt, sokat tanakodott és sokat vitázott. Utóbb pedig az ügyvéd ur mégis szépen beadta a derekát és megrendelte a toilette-et. Tulajdon annál a jeles szabócézgnél, ahol a művésznő ruhája készült. Abból a selyemből, azokkal a csipkével. Az ára sem volt kisebb egyetlen garassal sem.

Az érkezés nagy napján menten fel is próbálta a szép menyecske. Azután besuhogott benne az a szobájába. Az éppen valami írósközött turkált.

— Nos, szép vagyok?

— Nagyon szép.

— Igazán tetszem magának benne?

— Tetszik, édes, mondotta az ügyvéd,

— De maga nem vesz semmi részt az örömben. Mondja csak, nincs baja?

— Sok a gondom.

— Miféle gondja? s már ott volt mellette.

ben a jutalmazandónak pompás szerepe van. A rokenzenves fiatal színészt előnyösen ismert alakításai révén bizton remélheti, hogy holnap jutalomjátéka alkalmából tömeges megjelenésével tünteti ki a német előadásokat látogató közönség.

Irodalom és művészet.

Altmann Leo hangversenye.

Ezelőtt három esztendővel két uri ember köszöntött be szerkesztőségünkbe. Az egyik kopasz volt, a másik igen dus fürtökkel rendelkezett, ugynevezett művészeje volt.

— Én Altmann Leo vagyok.

— Nagyon örvendek.

A kis Leonak az apja ezután elmondta, hogy ő egy gyulafehérvári tanító, ki arca, verejtékével igyekszik a Királyhágón túl a nebulókba a tudomány elemeit csepegtetni. Hanem a fiának semmi kedve sincs erre a pályára lépni. Sőt már most is unja az iskolát és inkább olyan könyvekből tanul, amikben öt vonalon pontokkal írnak az emberek. Hegedül is a gyerek szépen, csak hallgassák meg.

Néhány nappal rá meghallgattuk. Az ugynevezett osodagyerekekkel szemben a közönség nemcsak hogy nem elcsúsz, de mert bizonyos természetelleneséget lát abban, hogy egy fejletlen ember a művész pretenzióival lép fel, rendszerint bizalmatlan. Hanem a kis Altmann meggyőzte a nagybecskereki közönséget, hogy nem afféle osodagyermek, ki inkább gyermek mint osoda, hanem egy szép tehetségtű ifju, kit a muzsa jó kedvében homleken csókol.

Az évek multak s Altmann Leonak az a hibája, hogy nagyon fiatal, tetemesen megjavult.

Tegnap viszontlátuk ugyanabban a teremben, melyben a jóbarátok biztató tapsai először hangzottak fel. S jól esik konstatálhatnunk, hogy az ifju megtartotta azt, amit a gyermek ígért. Testileg nem igen fejlődött, de mint művész megnőtt azóta egy fejjel.

Első sorban rendkívüli technikája volt az, mi általános osodálatot keltett. A kettős fogások meglepő gyorságában és tisztaságában, az ugró vonó ügyességében, kristálytisza flageoletjeiben, a passagok és futamok szédületes sebességében és abban a könnyedségben, melylyel a legmerészebb nehézségeket leküzdí, egy késs művész geniuza nyilatkozik meg, mely joggal arra enged következtetni, hogy a fiatal Altmann, ha egy halad mint eddig a briliáns technikájához a játék mélyebb érzése járul, rövid idő alatt az élő mesterek legjobbjai közé fogja magát felküzdeni. Már első számával, Paganini hegedűkoncertjének előadásával, hangjának szépségével és technikájának fejlettségével zajos tapsokra ragadta közönségét. A fiatal művész nem tudott eleget hajlongni a lelkesült hallgatóság előtt. Sarasate Carmen fantáziája alkalmat adott Altmannnak, hogy előkelő frásirozását és játékának kifogástalan tisztaságát ragyogtassa. Ezen száma után hangzott fel a taps legerősebben és legöszintebben. Az Auerféle rapszódia nem tartjuk valami szerencsés választásnak. Ha a magyar zenét akarja kultiválni, ott vannak Brahms magyar tánczainak halás átiratai, Hubaynak számos kisebb nagyobb hangverseny darabjai, melyek ugy belső tartalmuknál mint érdekességükénél fogva inkább tarthatnak számot arra, hogy egy művész felvegye műsorába. Altmann különben nem fukarkodott a ráadásokkal s a zajos tetszésnek engedve, minden számát megtoldotta egy darabbal, melyet a közönség halás tapsokkal köszönt meg; különösen Paganini beszorkágytánczát, melyet a hangverseny végén játszott, imponáló könnyedséggel, frenetikus tapsvihár követte.

Szóval abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy époly zajos mint méltán megérdemelt sikerről számolhatunk be, mely arra enged következtetni, hogy a fiatal művész szerdán tartandó második hangversenyét is örömmel fogadja a zeneértő és kedvelő közönség.

A hangverseny többi számait három csinos fiatal hölgy szolgáltatta. Kokits Elza k. a. kitűnő zongorajátékával tegnap is megerősítette azt a jó véleményt, melylyel eddig voltunk az ő

átértett és átértett művészetével szemben. Eckstein Dora kisasszony sok humorral szavalt egy vig monologot. Guttman Berta k. a. pedig czitera-játékával aratott tetszést. Ripkaurat a precíz kíséretért illeti az elismerés.

S most még egy őszinte kérdésünk van, melyre azonban feleletet nem várunk.

Tegnap 200 zsidó és 18 keresztény ember hallgatta Altmant. Hát Becskereken csak 18 keresztény van, akit egy a bécsi és budapesti kritika által egyhangu tetszéssel fogadott hegedűművésze érdekel?

B. L.

Táviratok.

A király otthon.

Budapest, február 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: A király tegnap reggel Bécsből elutazott és délután Welsbe érkezett. Ferencz Salvator főherczeg és Mária Valeria főherczegasszony fogadták. A király az éjjelt Lichteneggben töltötte. Ma reggel pedig tovább utazott Cap St. Martinba.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése február 11-én.)

Budapest, febr. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Napirend előtt az igazoló bizottság Bánffy miniszterelnök, Erdély, Daniel, Lukács és Perczel miniszterek mandatumát a szokásos 30 napi fentartással igazoltaknak jelentik be. Az igazságügyi költségvetés részletes tárgyalása során

Erdély Sándor igazságügyminiszter szólalt fel, különösen a bírói függetlenséget védelmezve. Zsitvayra nézve a miniszter azt hiszi, hogy nem volt illő erős vádakkal illetni olyan bírót, aki a parlamentben nem védheti magát. Konkrét eseteket, ha felhoznak, mindazonáltal megvizsgáltat és esetleg megtorló intézkedéseket tesz. — Az uralkodósalád házasságjogára vonatkozólag kész tervezetet kapott Szilágyi-tól, de nem volt még ideje véleményt alkotni róla. A házasságjogi törvény életbeléptetéséhez sem törvény sem rendelet nem szükséges, mert az életbeléptetés ideje meg van állapítva magában a törvényben.

Ugron Gábor, Szilágyi Dezső és Polónyi Géza felszólalásai után a Ház az igazságügyi költségvetést részleteiben is elfogadta.

A főispán titkára.

Budapest, február 11. A „Torontál” eredeti távirata) A Keleti Ertesítő jelentése szerint Thoroczky Viktor báró, a főrendiház jelenlegi titkára, annak idején Bánffy Dezső báró főispánnak titkára, mint az erdélyi nemzetiségi ügyek alapos ismerője, legközelebb előkelő állásban államszolgálatba lép.

A millennium és a horvátok.

Budapest, febr. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap érkezett Budapestre a horvát kiállítási bizottság végrehajtó bizottságának tagjai, hogy a millenniumi kiállítás horvát osztályának mivel fényesebbé tételét megbeszéljék.

Apponyi a Kisfaludysták közt.

Budapest, február 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Apponyi Albert gróf székfoglaló értekezését, amelyet tegnap délelőtt tartott a Kisfaludy-társaság nyilvános nagygyűlésén, diszes közönség hallgatta meg, köztük Wlassics miniszter, Szilágyi képviselőházi elnök, Berzeviczy alelnök, Jókai Mór, Pulszky Ferencz, Horánszky Nándor és számos előkelő hölgy. Gyulai, Pál elnöki megnyitója után, amelyben a hirlap- és szépirodalom fejlődésére vetett visszpillantást, Apponyi Albert gróf tartotta értekezését Politika és esztétika, államférfi és művész cziménoda

konkludálva, hogy a valódi esztetika a politikában igazi műretek; az államférfi életben a legfőbb erkölcsi jó és a nemzetnek legdrágább kincse: a politikai jellem. Hosszantartó, viharos taps után, ami a felolvasást követte, Gyulai elnök az alapszabályok értelmében beszéddel nyújtotta át Apponyinak a tagsági oklevelet, aki meghatva mondott köszönetet.

Gyulai Pál kitüntetése.

Budapest, február 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Kisfaludy-társaság tegnapi nyilvános ülése után a tagok a belső terembe vonultak, ahol Zichy Antal a meglepett Gyulai elé állva üdvözölte ötvenéves jubileuma alkalmából, átnyújtva neki számos értékes emléktárgyat, amit titokban vettek, és egy ezer forintos alapítványról szóló oklevelet, amit Gyulai Pál nevére csináltak. Majd Wlassics miniszter lépett elő s a király nevében kitörő éljenzés közepette nyújtotta át Gyulainak a Szent-István-rend keresztjét. Gyulai humoros meghatottság hangján mondott válasszában a jubilálás örökös ellenségének vallja magát, de most már látja, hogy Magyarországon mindent el lehet érni, csak azt nem, hogy ne jubilálják az embert. Ezután az István-főherczeg szállóban bankettre gyűltek.

Négyszáz forint osztalék.

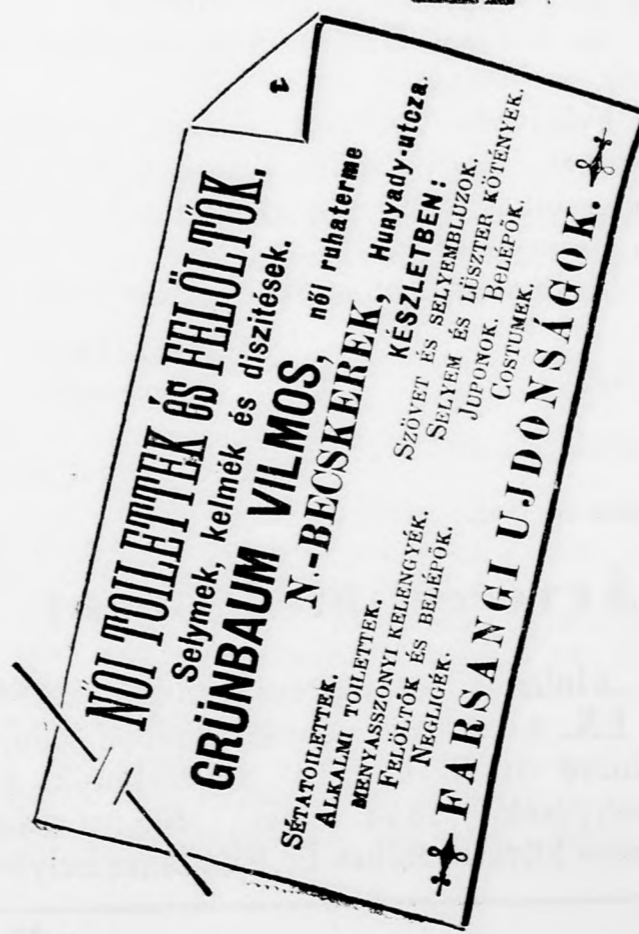
Budapest, február 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A pesti hazai első takarékpénztár egyesület tegnap délelőtt tartotta 55 ik évi rendes közgyűlését Kléh István igazgatósági elnök elnöklése alatt. Az igazgatósági jelentés felolvasásánál dr. Reiner Zsigmond felszólalt, kijelentve, hogy ő, ki eddig kárlehetlenül kritizálta az igazgatóság működését, most feltétlen elismerést szavaz az igazgatóságnak, mely megalapította a Hazai Bankot, megteremtette a kolozsvári takarékpénztár és hitelbankot, mely az erdélyi pénzügyi válságát hártotta el. Polónyi Géza csatlakozott Reiner álláspontjához, hozzátéve, hogy a részvényesek bizalmát fokozta az is, hogy az intézet élére a kereskedelmi miniszterre kinevezett Daniel Ernő helyére igazgatósági elnöknek Kléh Istvánt állította, akit hosszú közpályáján polgári és hazafi érdemek környeznek. Azután a felmentvényt megadták, s elhatározták, hogy minden részvény után 400 forint osztalék fizetetik.

A néppárt és a munkások.

Budapest, február 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az asztalos-segédtek tegnap délelőtt a József-körúti István-király kávéházban gyűlést tartottak, a melyen különösen egy mindennap megjelenő szakklap szükségét hangoztatták. K. Szabó József erős szavakkal kelt ki a néppárt és a papok ellen, kik a törvényt nem tisztelve, a szószekekről izgatnak a bántódásuk meg sincs. Próbáljanak csak munkások ilyet tenni, bezzeg meggyűlöne a bajuk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Nyilttér.

*) Az e rovat alatt közöltékekért nem vállal felelősséget a szerk.

